Ert datum:
2026-07-16

Datum:
2026-11-10

Er ref:
KN2026/01561

Diarienummer:
UHM-2026-0326

Klimat- och näringslivsdepartementet
Rättssekretariat 1
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia:
isabella.jonefjall@regeringskansliet.se
kn.rs@regeringskansliet.se

Promemoria Ett nytt system för miljösanktionsavgifter

Sammanfattning

Upphandlingsmyndigheten saknar en djupare analys av innebörden av artikel 74.3(b) i EU-förordningen om ekodesign (ekodesignförordningen) utifrån artikelns formulering. På senare tid har den så kallade sektorsspecifika lagstiftningen med artiklar som reglerar offentlig upphandling ökat. Ekodesignförordningen utgör ett sådant exempel. Det finns nu ett förslag på en ny upphandlingsförordning där det föreslås att artikel 74.3(b) i ekodesignförordningen ska utgå, och hänvisningar till den artikeln ska istället förstås som hänvisningar till vissa artiklar i den föreslagna upphandlingsförordningen.

12.4 Uteslutning från offentlig upphandling

Upphandlingsmyndigheten anser att artikel 74.3(b) i EU-förordningen om ekodesign (ekodesignförordningen) är otydligt utformad i fråga om artikeln kräver en obligatorisk eller en frivillig grund för uteslutning vid en offentlig upphandling som omfattas av förordningens tillämpningsområde, om det har förekommit en överträdelse av förordningen. Utredningen gör bedömningen att bestämmelsen innebär att förordningen endast ställer krav på att det ska finnas en frivillig uteslutningsgrund i en sådan situation, och att de befintliga frivilliga uteslutningsgrunderna i berörda nationella upphandlingslagar täcker in överträdelser av förordningen. Upphandlingsmyndigheten saknar i sammanhanget en djupare analys av innebörden av artikeln utifrån dess formulering.

Upphandlingsmyndigheten
Adress: Box 1194, SE-171 23 Solna I Besöksadress: Svetsarvägen 10, Solna
Telefon: 08-586 21 700 I E-post: info@uhmynd.se I upphandlingsmyndigheten.se

Upphandlingsmyndigheten har noterat liknande tolkningsfrågor i samband med förslag till andra EU-förordningar som innehåller vissa bestämmelser om offentlig upphandling, så kallade sektorsspecifika lagar. Ett sådant exempel återfinns i utredningen SOU 2025:17 *Anpassning av svensk rätt till avskogningsförordningen*, som Upphandlingsmyndigheten lämnade remissvar på (UHM-2025-0144). I avskogningsförordningen ((EU) 2023/1115) finns också en bestämmelse om uteslutning vid offentliga upphandlingar (artikel 25.(2)(d) som omfattas av den förordningens tillämpningsområde.

Även om det kan argumenteras för, på det sätt som utredningen nu gör, att avsaknaden av en mer detaljerad utformning av kravet på uteslutning i ekodesignförordningens artiklar och skäl innebär att medlemsstaternas handlingsutrymme blir relativt stort vid införandet i den nationella rätten, är det inte helt tydligt att artikel 74.3(b) ska förstås på så vis att det räcker med att medlemsstaten i sin nationella rätt har en frivillig uteslutningsgrund vid offentlig upphandling för de upphandlingar som omfattas av förordningen.

I sammanhanget noterar Upphandlingsmyndigheten att den aktuella bestämmelsen i ekodesignförordningen är formulerad på ett sådant sätt att den avser medlemsstatens möjlighet att fastställa sanktioner om uteslutning vid offentliga upphandlingsförfaranden medan artikel 57.4 första stycket i LOU-direktivet (direktiv 2014/24/EU), som utgör grunden för de frivilliga uteslutningsgrunderna i 13 kap. 3 § i lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, LOU, är utformad att ta sikte på den enskilda upphandlande myndighetens möjlighet att utesluta en leverantör i varje enskild offentlig upphandling. Av artikeln i LOU-direktivet framgår dock att det finns en möjlighet för medlemsstaten att besluta om att de i direktivet frivilliga uteslutningsgrunderna ska vara obligatoriska för den upphandlande myndigheten att tillämpa. Sverige har inte infört den möjligheten, och införandet av möjligheten skulle kräva att detta särskilt regleras i lagen.

Upphandlingsmyndigheten vill i sammanhanget framhålla att EU-kommissionen den 9 september 2026 presenterat ett förslag på en ny upphandlingsförordning (COM(2026) 590 final 2026/0265 (COD)) som är tänkt att ersätta bland annat LOU-direktivet och LUF-direktivet (direktiv 2014/25/EU), vilka är de direktiv som LOU och lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna, LUF, bygger på.

I förslaget till den nya upphandlingsförordningen, som blir direkt tillämplig i medlemsstaterna om den antas, föreslås det i artikel 147.1(b) att artikel 74.3(b) i ekodesignförordningen ska utgå, och att hänvisningar till den senare artikeln ska förstås som hänvisningar till artikel 54 och artikel 26.1(a) i den nu föreslagna upphandlingsförordningen. Denna ändring är en del av EU-lagstiftarens försök att hantera den på senare år växande regelmängden som berör offentlig upphandling i olika sektorsspecifika lagar, något som den nu aktuella ekodesignförordningen är ett exempel på.

Det återstår att se om förslaget till den nya upphandlingsförordningen står sig i den delen som berör aktuella regler i ekodesignförordningen. Om så blir fallet kommer dock frågan om överträdelser av den senare förordningen i samband med upphandlingar som omfattas av upphandlingsförordningen och frågan om uteslutning av leverantörer framgent att bli hanterade direkt i upphandlingsrätten.

Generaldirektör Anja Clausin har beslutat i detta ärende. Jurist Mattias Ljungkvist har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också chefsjurist Helene Molander deltagit.

_____

_____

Anja Clausin

_____

Mattias Ljungkvist